

नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेड
प्रशासन समूह, तह १०, प्रबन्धक पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम
एवं परीक्षा योजना

पाठ्यक्रमको रूपरेखा :- यस पाठ्यक्रमको आधारमा निम्नानुसार चरणमा परीक्षा लिइने छ :

१. प्रथम चरण : - लिखित परीक्षा

पूर्णाङ्क :- २००

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उतीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या X अङ्क	समय
प्रथम	समष्टीगत अर्थतन्त्र र वित्तीय प्रणाली	१००	४०	विषयगत	खण्ड क लामो उत्तर विश्लेषणात्मक लामो उत्तर	३ घण्टा
					१ प्रश्न X १० अङ्क २ प्रश्न X २० अङ्क	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी	१००	४०	विषयगत	खण्ड ख लामो उत्तर विश्लेषणात्मक लामो उत्तर	३ घण्टा
					१ प्रश्न X १० अङ्क २ प्रश्न X २० अङ्क	

२. द्वितीय चरण : - अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क :- ३०

विषय	पूर्णाङ्क	उतीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
अन्तर्वार्ता	३०	-	मौखिक

द्रष्टव्य :

- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी हुनेछ ।
- प्रथम र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ ।
- लिखित परीक्षामा यथासम्भव पाठ्यक्रमका सबै एकाईबाट प्रश्नहरू सोधिनेछ । परिक्षार्थीले प्रथम पत्रमा प्रत्येक खण्डबाट कम्तिमा दुई प्रश्न हल गर्नुपर्नेछ ।
- विषयगत प्रश्नमा प्रत्येक पत्र/विषयका प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परिक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नहरूको उत्तर सोही खण्डका उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- पाठ्यक्रम लागू मिति :- २०७७/११/१४

प्रथम पत्र :- समष्टिगत अर्थतन्त्र र वित्तीय प्रणाली

खण्ड-क.

(१ प्रश्न x १० अङ्क, २ प्रश्न x २० अङ्क = ५० अंक)

समष्टिगत अर्थतन्त्र

१ मुख्य आर्थिक परिसुचकहरू :

- १.१ कुल गार्हस्थ्य उत्पादन
 - १.१.१ संरचना, वर्गीकरण, आकार तथा गति
 - १.१.२ अवधारणा, मूल्य तथा विधि
 - १.१.३ उत्पादन, उपभोग, बचत, लगानी, राष्ट्रिय आम्दानी
- १.२ मानव विकास सूचकांक
- १.३ गरिवीको स्थिति तथा असमानता, रोजगारी र यसका प्रभाव

२. आर्थिक नीति तथा योजना :

- २.१ परिचय र इतिहास
- २.२ राष्ट्रिय आर्थिक योजना- उद्देश्य, लक्ष्य, नीति तथा कार्यक्रमहरू
- २.३ योजनाबद्ध विकासको अवधारणा र चालु आवधिक योजना
- २.४ योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन, मूल्यांकन र प्रभावकारिता
- २.५ राष्ट्रिय विकासमा सार्वजनिक संस्थानहरूको भूमिका र चुनौती
- २.६ दिगो विकास लक्ष्य र नेपाल

३. सार्वजनिक वित्त :

- ३.१ उद्देश्य, उपकरणहरू
- ३.२ आकार तथा प्रवृत्ति
- ३.३ सरकारी खर्च : चालु, पूँजीगत, वित्तीय व्यवस्था
- ३.४ राजस्व: कर तथा गैर कर राजस्व
- ३.५ विदेशी सहायता, आन्तरिक तथा वाह्य ऋण व्यवस्थापन
- ३.६ वित्त नीति र पूँजी बजारको अन्तर सम्बन्ध

४. मौद्रिक प्रणाली

- ४.१ केन्द्रीय बैंकको उद्देश्य तथा भूमिका
- ४.२ मौद्रिक नीति: उद्देश्य, परिसुचकहरू, उपकरणहरू र प्रभावकारिता
- ४.३ मुद्रा बजारका उपकरण
- ४.४ वित्तीय उदारीकरण र खुला अर्थतन्त्रबाट मौद्रिक व्यवस्थापनमा देखा परेका चुनौतीहरू
- ४.५ मौद्रिक क्षेत्र, वास्तविक क्षेत्र, मूल्य तथा वाह्य क्षेत्रबीच अन्तरसम्बन्ध
- ४.६ मौद्रिक नीतिले पूँजी बजारलाई पर्ने असर

५. उदारीकरण निजीकरण तथा भूमण्डलीकरण:

- ५.१ अवधारणा
- ५.२ नेपालमा संरचनात्मक समायोजन कार्यक्रम
- ५.३ आर्थिक सूधार तथा उदारीकरण
- ५.४ आर्थिक विकासमा सार्वजनिक तथा निजी क्षेत्रको साभेदारी,

नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेड
प्रशासन समूह, तह १०, प्रबन्धक पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ५.५ नेपालमा सार्वजनिक संस्थानको स्थिति तथा निजीकरण
- ५.६ भूमण्डलीकरण तथा यसको प्रभाव

खण्ड-ख.

(१ प्रश्न x १० अङ्क, २ प्रश्न x २० अङ्क = ५० अंक)

वित्तीय प्रणाली

१. वित्तीय व्यवस्था:

- १.१ वित्तीय संस्था : बैंक, विमा, पेन्सन कम्पनी, सहकारीहरूको भूमिका
- १.२ वित्तीय सम्पत्ति व्यवस्थापन
- १.३ वित्त बजारमा सरकारको भूमिका

२. वित्त बजारका औजार

- २.१ अवधारणा : सेयर, ऋणपत्र तथा डेरिभेटिभ्स
- २.२ वित्तीय औजारका विशेषताहरू, जोखिम तथा प्रतिफल
- २.३ सामूहिक लगानी योजनाको अवधारणा, प्रकार, नियमन, व्यवस्थापन
- २.४ Private Equity and Venture Capital

३. वित्तीय सम्पत्तिको मूल्य तथा ब्याजदरको निर्धारक तत्वहरू :

- ३.१ वित्तीय सम्पत्ति (सेयर, ऋणपत्र)को विशेषता तथा मूल्यांकन, यस सम्बन्धी सिद्धान्तहरू
- ३.२ ब्याजदरको आवधिक संरचना (Term Structure of Interest Rate)
- ३.३ वित्तीय सम्पत्ति मूल्यांकन तथा बजार दक्षता
- ३.४ वित्तीय सम्पत्तिको मूल्यांकन तथा आचरणगत पूर्वाग्रह (Behavioral Bias)

४. लगानी सिद्धान्तको विकासक्रम:

- ४.१ जोखिम तथा प्रतिफल सम्बन्धको इतिहास
- ४.२ Markovitz Theory
- ४.३ Capital Asset Pricing Model
- ४.४ Efficient Market Hypothesis
- ४.५ Behavioral Approach
- ४.५ लगानी जोखिम सिद्धान्तको विकसित तथा अल्प विकसित बजारमा प्रयोग

द्वितीय पत्र :- सेवा सम्बन्धी

खण्ड-क

(१ प्रश्न x १० अङ्क, २ प्रश्न x २० अङ्क = ५० अंक)

संगठन र व्यवस्थापन

१. संगठन:

- १.१ संगठनको परिचय, स्वरूप तथा गठनका आधारहरू
- १.२ संगठनका सिद्धान्तहरू (आदेशको एकात्मकता, नियन्त्रणको सीमा, पदशोपान)
- १.३ नेपालको सार्वजनिक क्षेत्रमा संगठनका सिद्धान्तको प्रयोग
- १.४ संगठनात्मक प्रभावकारीता र प्रभाव पार्ने तत्वहरू ।

२. व्यवस्थापन:

- २.१ व्यवस्थापनको अवधारणा, प्रकार र आधारभूत सिद्धान्तहरू
- २.२ कुशल व्यवस्थापकका कार्य र गुणहरू, व्यवस्थापकीय सीप र शैलीहरू
- २.३ मानव श्रोत व्यवस्थापन : प्राप्ति, विकास, उपयोग र सम्भार
- २.४ कार्य सम्पादन मूल्याङ्कन, उत्प्रेरणा र यस सम्बन्धी सिद्धान्तहरू,
- २.५ संगठनात्मक व्यवहार, समूह गतिशिलता, समूहगत कार्य,
- २.६ रणनीतिक योजना
- २.७ परिवर्तन तथा नवप्रवर्द्धन व्यवस्थापन (Managing Change and Innovation)

३. पारदर्शीता (Transparency) :

- ३.१ परिचय, उद्देश्य तथा महत्व
- ३.२ वित्तीय तथा गैर वित्तीय पारदर्शीता
- ३.३ बजार केन्द्रीत पारदर्शीता
- ३.४ पारदर्शीताका क्षेत्रमा देखिएका चुनौतीहरू
- ३.५ पूँजी बजारमा पारदर्शीताको महत्व

४. असल संस्थागत शासन (Good Corporate Governance):

- ४.१ परिचय, उद्देश्य, महत्व
- ४.२ संस्थागत सुशासनका स्तम्भहरू (Pillars of Corporate Governance).
- ४.३ नियम तथा संस्थाहरू
- ४.५ सार्वजनिक तथा निजी संस्थाहरूमा संस्थागत सुशासनको अवस्था ।
- ४.६ पूँजी बजारमा संस्थागत सुशासनको आवश्यकता

५. अन्तराष्ट्रिय पूँजी बजारमा भएका पछिल्लो विकास

नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेड

प्रशासन समूह, तह १०, प्रबन्धक पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

खण्ड-ख

(१ प्रश्न x १० अङ्क, २ प्रश्न x २० अङ्क = ५० अंक)

बजार सम्बन्धी

१. नेपालको पुँजी बजार:

- १.१ पुँजी निर्माण तथा लगानीको महत्व
- १.२ नेपालमा पुँजी बजारको विकासक्रम
- १.३ प्राथमिक तथा दोस्रो बजार
- १.४ धितोपत्र व्यवसाय
- १.५ केन्द्रीय निक्षेप प्रणाली तथा राफसाफ सेवा
- १.६ क्रेडिट रेटिङ
- १.७ पुँजी निर्माणमा पुँजी बजारको भूमिका

२. नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेड

- २.१ परिचय, काम, कर्तव्य र अधिकार
- २.२ सूचीकरण तथा कारोबार
- २.३ कारोबार प्रणाली, सुपरिवेक्षण तथा अनुगमन
- २.४ धितोपत्रको बजार मूल्यमा प्रभाव पार्ने सूचनाको प्रवाह
- २.५ दोस्रो बजारको वर्तमान अवस्था र चुनौतीहरू
- २.६ सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण र दोस्रो बजार कारोबारको अन्तर्सम्बन्ध ।

३. दोस्रो बजारका आधारभूत सूचक

- ३.१ कारोबारको आकार, बजार पुँजीकरण, कारोबार अनुपात, तरलता, उतारचढाव
- ३.२ नेप्से परिसूचक तथा समूहगत परिसूचकहरू
- ३.३ बजार परिसूचक गणनाको अवधारणा तथा विधिहरू
- ३.४ बजार परिसूचक र यसको अर्थतन्त्र संगको सम्बन्ध
- ३.५ दोस्रो बजार परिसूचक गणनामा अन्तराष्ट्रिय अभ्यास

४. नेपालको पुँजी बजारको संरचना

- ४.१ नियमक : नेपाल धितोपत्र बोर्डको काम, कर्तव्य अधिकार
- ४.२ बजार सञ्चालक : नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लि., सिडिएस एन्ड क्लियरिङ लि.
- ४.३ मध्यस्थकर्ता: धितोपत्र दलाल (Broker), धितोपत्र व्यापारी (Dealer), विक्री प्रबन्धक, लगानी व्यवस्थापक (Portfolio Manager)
- ४.४ बजार सहभागी : संस्थागत तथा व्यक्तिगत लगानीकर्ता, साख मुल्यांकन गर्ने संस्था (Credit Rating Agencies)
- ४.५ पुँजी बजारमा सरकारको भूमिका
- ४.६ नेपाली पुँजी बजारको चुनौती तथा सम्भावना

५. ऐन, नियम र निर्देशिकाहरू:

- ५.१ धितोपत्र सम्बन्धी ऐन, २०६३

नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेड

प्रशासन समूह, तह १०, प्रबन्धक पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ५.२ धितोपत्र बजार संचालन नियमावली, २०६४
- ५.३ धितोपत्र व्यवसायी (धितोपत्र दलाल, धितोपत्र व्यापारी) नियमावली, २०६४
- ५.४ धितोपत्र दर्ता तथा निष्काशन नियमावली, २०७३
- ५.५ धितोपत्रको केन्द्रीय निक्षेप सेवा नियमावली, २०६७
- ५.६ धितोपत्र सूचीकरण तथा कारोबार नियमावली, २०७५
- ५.७ सरकारी ऋणपत्र दोश्रो बजार कारोबार संचालन नियमावली, २०६२
- ५.८ धितोपत्र केन्द्रीय निक्षेप सेवा विनियमावली, २०६८
- ५.९ ओटिसी (ओभर द काउन्टर) बजार सञ्चालन विनियमावली, २०६५
- ५.१० धितोपत्र कारोबार सञ्चालन विनियमावली, २०७५
- ५.११ धितोपत्र सूचिकरण विनियमावली, २०७५
- ५.१२ धितोपत्र कारोबार राफसाफ तथा फछ्यौट विनियमावली, २०७०
- ५.१३ कम्पनी ऐन, २०६३
- ५.१४ विशिष्टीकृत लगानी कोष नियमावली, २०७५